

Till Socialstyrelsen och Nationella vårdkompetensrådet

e-post: sallsyntahalsotillstand@socialstyrelsen.se

cc: registratorUHS@socialstyrelsen.se

Diariennr: 13995/2024

Remissvar: Förslag till nationell strategi inom området sällsynta hälsotillstånd

Sveriges Tandläkarförbund är den odontologiska professionens organisation. Vår uppgift är att ta tillvara tandläkarnas intressen i de frågor som rör tandläkaryrket. Vi är Sveriges bredaste nätverk för tandläkare och samlar ca 7000 medlemmar.

Sammanfattning

Från Sveriges Tandläkarförbund vill vi tacka för ett väl genomarbetat och koncist arbete. Vi ställer oss bakom samtliga tre fokusområden tillsammans med några viktiga medskick.

Tandläkarprofessionen ser stora fördelar med att samverka över gränserna med hälso- och sjukvården och ser att det finns många förbättringar som skulle kunna göras på det området. Idag saknas incitament och upparbetade kontaktytor för att det ska vara möjligt och precis som ni nämner är fast läkarkontakt i primärvården är en nyckelfaktor. I Socialstyrelsen slutrapport "Kartläggning av hinder för samverkan mellan tandvård och hälso- och sjukvård" från 2019 finns ytterligare relevant kunskap om samverkansutmaningarna som behöver lösas.

I Sverige finns idag tre odontologiska centra för sällsynta hälsotillstånd. Det gemensamma huvuduppdraget är att samla och sprida kunskap om sällsynta odontologiska och medicinska tillstånd för att öka kompetensen när det gäller att bemöta och behandla dessa patienter. Dessa tre centra samverkar med varandra och har arbetat fram över 100 diagnosbeskrivningar med fokus på munhälsa och munmotorik. Kunskapsbanken är tillgängliga för alla tandläkare i

Sverige, den uppdateras löpande och förser tandvården med utbildningsmaterial samt länkar till Socialstyrelsen kunskapsbas. Från Sveriges Tandläkarförbunds sida är vi nöjda med deras arbete att förse tandvården med kunskap om sällsynta hälsotillstånd och vi angelägna om att dessa upparbetade kanaler används som bas för framtida utveckling inom området.

Sedan drygt 30 år driver Sveriges tandläkarförbund en kursverksamhet med lokal förankring och ett väl utvecklat nätverk i hela Sverige, från Haparanda i norr till Ystad i söder. Kursnämnderna består av ca 30 ledamöter som tillsammans har i uppdrag att ta fram ett kursutbud på ca 170 kurser varje år.

Förslaget om att införa en utbildning i sällsynta sjukdomar ser vi positivt på, men att den föreslås vara obligatorisk ställer vi oss däremot avvaktande till. Från förbundets sida rekommenderar vi att tandläkare ska gå minst 20 timmars utbildning inom det odontologiska området varje år. I dagsläget finns det inga obligatoriska kurser som tandläkare är bundna till att fullfölja för att behålla sin legitimation. Att breddinföra en utbildning inom ett relativt smalt område behöver mer eftertanke, tänker vi. Det finns en pågående utredning där man just ser över frågan om krav på fortbildning för tandläkare. Frågan är därför lämplig att ventileras inom ramen för den, Dir. 2023:148, som leds av särskild utredare Harriet Wallberg.

Sist men inte minst saknas det en prislapp för en sådan utbildning skulle kosta och det behöver finnas en plan för vem som ska bära finansieringsansvaret.

Med vänlig hälsning
Sveriges Tandläkarförbund

Chaim Zlotnik
Ordförande

Sammanfattning av förslaget som rör tandvård

Fokusområde 1 Tidig diagnos och jämlik tillgång till vård

Det övergripande målet är att tiden för utredning och diagnos är förkortad och behandlingen jämlik vid sällsynta hälsotillstånd.

- Initiera föreskriftsarbete för att främja en mer jämlik tillgång till tandvård inom tandvårdsstödet vid sällsynta hälsotillstånd.

Komplexa vårdbehov med många vårdkontakter kräver samordning

Till en patients vårdkontakter hör även tandvården, därför behöver samordningen mellan tandvård och sjukvård bli bättre. Att själv navigera i vården och försöka samordna vårdbesök, tandvård, rehabilitering, habilitering, intyg med mera blir därför en stor del av livet för patienter och närstående. Många önskar sig en fast läkar- och vårdkontakt för att få kontinuitet i vården och hjälp med samordningen. Bristen på allmänläkare – och dagens uppdelning av sjukvård i stuprör – försvårar dock en kontinuerlig och sammanhållen vård.

Fokusområde 2: Samordnade vårdinsatser

Tandvårdens betydelse och roll i vårdkedjan ska vara tydlig och välintegrerad.

- Utveckla och förtydliga allmäntandvårdens och specialisttandvårdens uppdrag inom området sällsynta hälsotillstånd. Skapa incitament för professionsinitierade samarbeten mellan tand- och sjukvård inom sällsynta hälsotillstånd.

För att skapa bättre förutsättningar för samordning och sammanhållna vårdkedjor föreslår vi insatser för att öka tillgängligheten till specialister och förbättra integrationen av tandvård, rehabilitering och habilitering.

Fokusområde 3: Kunskap om patientgruppen

Utbildningen till vårdpersonalen förstärks.

- Inför obligatorisk utbildning om sällsynta hälsotillstånd och områdets komplexitet på grundnivå, och säkerställ dessutom kontinuerlig fortbildning för läkare, tandläkare och annan vård- och tandvårdspersonal.

Indikatorer för uppföljning av strategins mål och delmål

För uppföljning och utvärdering av strategins mål och insatser föreslår vi att Socialstyrelsen får i uppdrag att utarbeta indikatorer och hur man digitalt kan visualisera genomförandet under kommande år. Indikatorerna ska underlätta att följa utvecklingen och förbättringen av

kvaliteten i hälso- och sjukvården och tandvården. Indikatorerna kan även användas för uppföljning av eventuella regionala handlingsplaner.